

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sk/10/2020
Identifikačné číslo spisu: 6019200494
Dátum vydania rozhodnutia: 02.07.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:6019200494.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu: F. I. E., J.S.. V. XXXX/XX, XXX XX X., nar. XX.X.XXXX, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8-10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 7. marca 2017 o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 28Sa/12/2019-23 zo dňa 12. novembra 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 28Sa/12/2019-23 zo dňa 12. novembra 2019 z a m i e t a.

Žalobkyni voči žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov kasačného konania v celom rozsahu.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred krajským súdom

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom č. k. 28Sa/12/2019-23 zo dňa 12. novembra 2019 podľa ustanovenia § 191 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 191 ods. 3 písm. a/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne Bratislava č. XXX XXX XXXX X zo dňa 7. marca 2017 a rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie, č. XXX XXX XXXX X zo dňa 6. septembra 2016 a č. XXX XXX XXXX X zo dňa 10. októbra 2016 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Žalobkyni náhradu trov konania nepriznal.

2.1. Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že krajský súd z predloženého administratívneho spisu zistil, že Sociálna poisťovňa, ústredie, Bratislava, ako prvostupňový správny orgán na základe žiadosti žalobkyne rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 6. septembra 2016 podľa § 65, § 274 a

§ 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení žalobkyni priznala od 10. januára 2016 starobný dôchodok v sume 669,30 EUR mesačne. Rozhodnutie odôvodnila tým, že žalobkyňa k 10. októbru 2015 získala 16 811 dní dôchodkového poistenia s presným rozpisom v osobnom liste, ktorý tvorí prílohu rozhodnutia. V sume starobného dôchodku patriace za obdobie dôchodkového poistenia do vzniku nároku na starobný dôchodok je 652,70 EUR mesačne a bola určená ako súčin priemerného osobného mzdového bodu $1,2891 \times 46,0576$ rokov obdobia dôchodkového poistenia \times aktuálna dôchodková hodnota 10,9930, čo je 652,70 EUR mesačne. Ďalej tým, že po vzniku nároku na starobný dôchodok žalobkyňa od 10. októbra 2015 do 9. januára 2016 získala obdobie dôchodkového poistenia, pričom suma starobného dôchodku za toto obdobie predstavovala čiastku 4,72589070 EUR mesačne ako súčin osobných mzdových bodov 0,4299 a aktuálnej dôchodkovej hodnoty 10,9930. Suma starobného dôchodku spolu so sumou zvýšenia po zaokrúhlení je 657,50 EUR mesačne. Takto určená suma bola zvýšená podľa § 66 ods. 2 o 9,8625 EUR mesačne. Suma starobného dôchodku po uvedenom zvýšení a zaokrúhlení predstavovala čiastku 667,40 EUR.

2.2. Sociálna poisťovňa, ústredie, rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 10.10.2016 zvýšila žalobkyni starobný dôchodok na sumu 687,- Eur mesačne. Rozhodnutia odôvodnila tým, že táto suma sa zvýšila po zistení vymeriavacieho základu za obdobie od 1. decembra 2011 do 31. decembra 2011 a od 1. januára 2012 do 31. decembra 2012, kedy žalobkyňa pracovala u zamestnávateľa N.. Suma starobného dôchodku patriaca za obdobie dôchodkového poistenia bola vypočítaná ako súčin priemerného osobného mzdového bodu $1,3234 \times 46,0576$ rokov obdobia dôchodkového poistenia \times aktuálna dôchodková hodnota 10,9930, čo sa rovná 670,10 EUR mesačne. Zvýšenie za 92 dní dôchodkového poistenia po vzniku nároku na starobný dôchodok je 4,72589070 mesačne, zvýšenie podľa § 66 ods. 2 zákona za 92 dní dôchodkového poistenia po vzniku nároku na starobný dôchodok bez poberania dôchodku vo výške 1,5 %, t. j. zvýšenie o 10,1235 EUR mesačne. Suma starobného dôchodku bola určená po zaokrúhlení čiastkou 685,10 EUR. Ďalej suma sa podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. odo dňa priznania dôchodku zvýšila o 1,92 EUR mesačne na sumu 687,-EUR mesačne.

2.3. Druhostupňový správny orgán, generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne, na odvolanie žalobkyne napadnutým rozhodnutím odvolanie zamietol v celom rozsahu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 6. septembra 2016 a č. XXX XXX XXXX X zo dňa 10. októbra 2016. Rozhodnutie odôvodnil tým, že námietka žalobkyne týkajúca sa skutočnosti, že jej bolo nesprávne hodnotené obdobie za roky 1988, 1989, 1993, 1994 a 1995, kedy sprevádzala svojho manžela, ktorý bol vyslaný ako expert, resp. pracovník zastupiteľského úradu v zahraničí, nie je dôvodná. Žalobkyňa podľa svojej žiadosti o starobný dôchodok zo 14. júla 2016 bola zamestnaná od 12. decembra 1977 do 18. augusta 1996 u zamestnávateľa J. a zároveň 12. septembra 1988 do 15. júla 1990 bola zamestnaná u zamestnávateľa Federálne ministerstvo zahraničných vecí Praha v období od 11. januára 1993 do 31. decembra 1995 u zamestnávateľa Ministerstvo zahraničných vecí Bratislava. Podľa potvrdenia zamestnávateľa mala neplatené voľno po dobu nasledovania jej manžela na expertízu činnosť zahraničia. Podľa potvrdení a vyjadrení žalobkyne v rokoch 1988, 1989, 1993, 1994, 1995 sprevádzala manžela v zahraničí. Celé obdobie týchto rokov sú na evidenčnom liste dôchodkového zabezpečenia u zamestnávateľa J., uvedené ani náhradných dôb. Obdobia, ktoré sa považovali za náhradné doby v uvedenom období sú taxatívne uvedené v § 11 zákona č. 121/1975 Zb. o sociálnom zabezpečení a v § 10 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení. Ani podľa jedného z týchto ustanovení sa doba pobytu v cudzine, po ktorú žena sprevádzala svojho manžela, ktorý pôsobil ako pracovník v zahraničí alebo expert v zahraničí, nepovažuje za náhradnú dobu. Táto doba sa posudzovala ako náhradná doba len na zisťovanie priemerného mesačného zárobku. Doba pobytu v cudzine, po ktorú žena sprevádzala svojho manžela, ktorý pôsobil ako pracovník v zahraničí alebo expert v zahraničí, sa v súlade s § 9 a § 175 ods. 6 vyhlášky č. 149/1986 Zb. v znení zákona č. 306/1991 Zb. výslovne považovala za dobu zamestnania v období od 1. októbra 1988 do 31. júla 1991. Vzhľadom na skutočnosť, že starobný dôchodok bol žalobkyni priznaný a jeho suma vypočítaná podľa zákona č. 461/2003 Z. z., na účely určenia priemerného osobného mzdového bodu bolo potrebné dobu pobytu v cudzine, po ktorú žena sprevádzala svojho manžela pôsobiaceho ako pracovník v zahraničí alebo expert v zahraničí, posudzovať ako obdobie dôchodkového poistenia, za ktoré nie je možné určiť osobný mzdový bod. Preto za predmetné roky nebolo možné započítať dni náhradných dôb za celé roky. V rozhodnutí o priznaní

starobného dôchodku bol za tieto roky žalobkyni určený priemerný osobný mzdový bod vzhľadom na súbežné zamestnania a hrubé zárobky získané v týchto zamestnaniach. Žalovaná napadnuté rozhodnutie odôvodnila aj tým, že nebola dôvodná námietka žalobkyne, ktorou poukazuje na § 11 ods. 3 zákona č. 121/1975 Zb., resp. § 10 zákona č. 100/1988 Zb., a teda, že ak sa kryjú doba zamestnania a náhradná doba, započíta sa iba doba, ktorej zápočet je pre občana výhodnejší. To isté platí, ak sa navzájom kryjú doby zamestnania alebo náhradné doby. Doba pobytu v cudzine, po ktorú žena sprevádzala svojho manžela, ktorý pôsobil ako expert v zahraničí, sa posudzuje ako obdobie dôchodkového poistenia, za ktoré nie je možné určiť osobný mzdový bod. Z tohto dôvodu sa účastníčke konania kryje doba pobytu v cudzine a zamestnanie. Účastníčka konania mala zhodnotené obdobie zamestnania a osobný mzdový bod. K námietke žalobkyne týkajúcej sa nehodnotenia doby zamestnania od 1. januára 1996 do 18. augusta 1996 uviedol, že táto nebola dôvodná, pretože toto obdobie bolo započítané pre výpočet starobného dôchodku. Hrubý zárobok nebolo možné hodnotiť, nakoľko podľa potvrdenia zamestnávateľa zo dňa 3. februára 1997 nemala žalobkyňa vyplatenej žiadny príjem, pretože mala neplatené voľno. Žalovaná ďalej v odôvodnení napadnutého rozhodnutia k námietke nezapočítania vymeriavacieho základu za obdobie od 01.12.2011 do 30. novembra 2012 uviedol, že tento bol zohľadnený rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X z 10. októbra 2016. Zároveň, s poukazom na § 209 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z. z., podľa ktorého chyby v písaní, v počtoch a iné zrejme nesprávnosti je možné opraviť aj bez návrhu, uviedol, že v odôvodnení rozhodnutia č. XXX XXX XXXX X z 10. októbra 2016 bola nesprávnosť, keď správne malo byť uvedené, že suma starobného dôchodku sa dodatočne zvýšila o zistenie vymeriavacieho základu za obdobie od 1. decembra 2011 do 31. decembra 2011 a od 1. januára 2012 do 31. novembra 2012. Žalovaná svoje rozhodnutie uzavrela tým, že žalobkyni boli započítané všetky preukázané obdobia dôchodkového poistenia a vymeriavacie základy dosiahnuté v rozhodujúcom období, a to na základe údajov uvedených v žiadosti o dôchodok, priložených dokladoch a údajov nachádzajúcich sa v správnom spise, získaných Sociálnou poisťovňou, a preto dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

3. Krajský súd zákonnosť preskúmaných rozhodnutí žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, (ďalej len zákon č. 461/2003 Z. z. alebo zákon o sociálnom poistení), citujúc ustanovenia § 255 ods. 1, § 60 ods. 7, § 63 ods. 1, 6, 9, uvedeného zákona, v spojení s právnou úpravou ustanovenou v zákone č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov citujúc § 10 tohto zákona, tiež v spojení s právnou úpravou ustanovenou vo vyhl. 149/1988 Zb. citujúc § 175 ods. 6, písm. a), § 9 uvedeného právneho predpisu, postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe podľa prvej hlavy tretej časti Správneho súdneho poriadku a dospel k záveru, že žaloba je dôvodná.

4. Správny súd považujúc za podstatu žalobných námietok, že žalovaný nerozhodol v súlade so zákonom, keď priemerný osobný mzdový bod žalobkyni vypočítal tak, že z tohto výpočtu neboli vylúčené roky 1988, 1989, 1993, 1994, 1995, uviedol, že z prílohy napadnutého rozhodnutia, ktorou bol „Osobný list dôchodkového zabezpečenia“ mal preukázané, že žalovaný zarátal žalobkyni do obdobia dôchodkového poistenia v roku 1988 366 dní, v roku 1989 365 dní, v roku 1993 365 dní, v roku 1994 365 dní a v roku 1995 365 dní. Také isté počty dní za uvedené roky zahrnul do počtu dní rozhodujúceho obdobia pre výpočet priemerného osobného bodu a za uvedené roky zahrnul do výpočtu priemerného osobného mzdového bodu osobné mzdové body za rok 1988 osobný mzdový bod vo výške 0,1747, za rok 1989 osobný mzdový bod vo výške 0,2547, za rok 1993 osobný mzdový bod vo výške 0,5999, za rok 1994 osobný mzdový bod vo výške 0,5311 a za rok 1995 osobný mzdový bod vo výške 0,5170.

5. Krajský súd poukazom na skutkové zistenia vyplývajúce z obsahu správneho spisu, ktoré medzi účastníkmi neboli sporné, konštatoval, že podľa uznesenia vlády č. 281 zo dňa 23. júna 1965, opatrením k vykonaniu Zákonníka práce, ktoré platilo pre organizácie na všetkých úsekoch národného hospodárstva, nesmú byť rozviazané pracovné pomery manželiek pracovníkov zastupiteľských úradov a medzinárodných organizácií a pracovníkov v obore zahraničného obchodu, ktoré nasledovali manžela do cudziny. Manželkám týchto pracovníkov sa počas pobytu v cudzine z tohto dôvodu poskytovalo

pracovné voľno bez nároku na náhradu mzdy. Podľa § 175 ods. 6 písm. a/ vyhlášky č. 149/1988 Zb. sa za zamestnanie do 01.08.1991 považovala aj doba pobytu v cudzine, počas ktorej žena sprevádzala svojho manžela, ktorý pôsobil ako pracovník v zahraničí. Pre zisťovanie priemerného mesačného zárobku sa však táto doba posudzovala ako náhradná doba. To znamená, že za obdobie pred 1. augustom 1991, sa doba pobytu v cudzine, po ktorú žena sprevádzala svojho manžela, ktorý pôsobil v zahraničí ako pracovník alebo ako expert na účely sociálneho zabezpečenia považovala za zamestnanie. To znamená aj v prípade, že takáto žena nebola v uvedenom období v žiadnom pracovnom pomere. Táto doba sa považovala na účely sociálneho zabezpečenia za dobu zamestnania, aj keď nebolo zaplatené poistné. Doba zamestnania podľa predpisov účinných pred 01.01.2004 predstavuje obdobie dôchodkového poistenia v zmysle § 255 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.

6. Ďalej krajský súd konštatoval, že suma starobného dôchodku sa podľa § 66 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. určí ako súčin priemerného osobného mzdového bodu za obdobie dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na starobný dôchodok a aktuálnej dôchodkovej hodnoty; § 63 ods. 1 tretia a štvrtá veta platia rovnako. Pričom podľa § 63 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. sa priemerný osobný mzdový bod na určenie sumy dôchodkovej dávky určí ako podiel súčtu osobných mzdových bodov dosiahnutých v jednotlivých kalendárnych rokoch rozhodujúceho obdobia a obdobia dôchodkového poistenia v rozhodujúcom období, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa odseku 6 tohto ustanovenia rozhodujúcim obdobím na zistenie priemerného osobného mzdového bodu sú kalendárne roky pred rokom, v ktorom boli splnené podmienky nároku na dôchodkovú dávku, s výnimkou kalendárnych rokov pred 1. januárom 1984, ak tento zákon neustanovuje inak. Teda nie je najmenšia pochybnosť o tom, že rozhodujúcim obdobím na zistenie priemerného osobného mzdového bodu sú jednotlivé kalendárne roky obdobia dôchodkového poistenia, pričom sa z tohto rozhodujúceho obdobia podľa druhej vety tohto ustanovenia vylučujú obdobia, za ktoré nemožno určiť osobný mzdový bod, ak tieto obdobia trvali celý kalendárny rok. Zo správneho spisu vyplýva, že žalobkyňa bola účastníka na dôchodkovom zabezpečení aj v rokoch 1988, 1989, 1993, 1994, 1995, pričom v týchto rokoch sprevádzala manžela v zahraničí, a preto ide o obdobie dôchodkového poistenia, za ktoré nemožno určiť osobný mzdový bod. Toto nebolo medzi účastníkmi sporné. K takémuto záveru dospel aj žalovaný, ktorý to ale právne posúdil tak, že žalobkyni sa kryje doba pobytu v cudzine so zamestnaním na čiastočný pracovný úväzok, ktorý v týchto rokoch vykonávala na základe ďalších pracovných pomerov. Z ustanovenia § 63 ods. 6 vyplýva, že pokiaľ je tu obdobie dôchodkového poistenia, za ktoré nemožno určiť osobný mzdový bod, ak toto obdobie trvalo celý kalendárny rok, toto sa z rozhodného obdobia pre výpočet priemerného osobného mzdového bodu vylučuje. Pokiaľ žalovaný vychádzal z takého skutkového stavu, že žalobkyni patria obdobia predmetných kalendárnych rokov do období dôchodkového poistenia v zmysle § 255 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., a to z dôvodu, že pred rokom 1991 sa sprevádzanie manžela v zahraničí, ktorý tam pôsobil ako pracovník alebo expert považovalo za zamestnanie, alebo z titulu toho, že žalobkyňa mala rokoch 1993, 1994 a 1995 uzatvorený pracovný pomer so zamestnávateľom J. a. s., ktorý jej k uvedenému pobytu poskytol nezaplatené pracovné voľno a takýto skutkový stav neposúdil podľa § 63 ods. 6 druhá veta, tak vec nesprávne právne posúdil. Zo správneho spisu vyplýva, že žalobkyňa v rokoch 1988, 1989, 1993, 1994 a 1995 bola v pracovnom pomere so zamestnávateľom J. s tým, že tento zamestnávateľ jej poskytol nezaplatené voľno za účelom sprevádzania manžela, ktorý pracoval ako pracovník alebo expert v zahraničí. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí tieto skutočnosti právne posúdil tak, že žalobkyňa v tých rokoch bola dôchodkovo poistená z uvedeného titulu, pričom išlo o obdobia dôchodkového poistenia, za ktoré nemožno určiť osobný mzdový bod. Takéto posúdenie nebolo medzi účastníkmi sporné. Žalovaný zdôrazňoval, že doba, pre ktorú žena sprevádzala svojho manžela, ktorý pôsobil ako pracovník v zahraničí alebo expert v zahraničí sa v súlade s § 175 ods. 6 vyhl. č. 179/1988 Zb. výslovne považovala za dobu zamestnania v období od 01.10.1988 do 31.07.1991. Z toho žalovanému vyplynulo, že doba pobytu v cudzine v rokoch 1993, 1994 a 1995, počas ktorej žalobkyňa sprevádzala manžela, ktorý pôsobil ako pracovník v zahraničí alebo expert v zahraničí sa posudzuje ako obdobie dôchodkového poistenia, za ktoré nie je možné určiť osobný mzdový bod. Pre úplnosť krajský súd doplnil, že podľa § 175 ods. 6 vyhl. č. 149/1988 Zb. na účely sociálneho zabezpečenia je potrebné sprevádzanie manžela, ktorý pracoval v zahraničí ako pracovník alebo expert, považovať za zamestnanie v rokoch predchádzajúcich 1. augustu 1991. To znamená, že žalobkynino sprevádzanie manžela v cudzine, ktorý pracoval ako pracovník alebo expert v

zahraničí sa za roky 1988 a 1989, na základe právneho predpisu považuje za zamestnanie a súběžné žalobkynino zamestnanie, ktoré mala v rokoch 1988 a 1989, možno považovať za súbeh zamestnaní, kedy by bolo možné zarátať toto súběžné zamestnanie na výpočet osobného mzdového bodu jedine v prípade splnenia podmienok podľa § 10 zákona č. 100/1988 Zb., a to, ak by to bolo pre žalobkyňu výhodnejšie, čo v preskúmvanej veci naplnené nebolo. Podľa názoru krajského súdu pokiaľ išlo o roky 1993, 1994 a 1995 žalovaný v odôvodnení napadnutého rozhodnutia neuviedol žiadnu argumentáciu, na základe ktorej dospel k tomu, že v rokoch 1993, 1994 a 1995 doba pobytu v cudzine žalobkyne, po ktorú sprevádzala manžela, ktorý pôsobil ako pracovník v zahraničí alebo expert v zahraničí neposúdil ako dobu dôchodkového poistenia z titulu zamestnania. Správny súd uviedol, že nie je úlohou súdu chýbajúcu argumentáciu žalovaného nahradiť. Možno poukázať na odôvodnenie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sk/15/2018, ktorým bol predchádzajúci rozsudok správneho súdu zrušený, v ktorom tento uviedol, že doba poskytnutia neplateného voľna bez nároku na náhradu mzdy nie je poistnou dobou, a preto aj námietka žalobkyne spočívajúca v tom, že nebolo prihliadnuté na jej doby zamestnania, neobstojí.

7. Krajský súd dospejúc k záveru, že žalovaný vec nesprávne právne posúdil, keď za dobu dôchodkového poistenia v zmysle § 255 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., teda za dobu zamestnania podľa predpisov účinných pred 01.01.2004 pri súbehu dvoch zamestnaní v období rokov 1988 a 1989 nepovažoval za dobu zamestnania pre žalobkyňu výhodnejšiu a následne na túto dobu sporného obdobia neaplikoval § 63 ods. 6 prípadne ods. 9 zákona č. 461/2003 Z. z. a nevyľúčil ju v celom jej rozsahu pri určení priemerného osobného mzdového bodu, a preto napadnuté rozhodnutie podľa § 191 ods. 1 písm. c/ SSP zrušil a súčasne zrušil aj predchádzajúce prvostupňové rozhodnutie podľa § 191 ods. 3 písm. a/ SSP a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie, poukazom na to, že žalovaný je pritom v ďalšom konaní viazaný vyššie uvedeným právnym názorom správneho súdu, a to, že v zmysle 255 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. je obdobím dôchodkového poistenia to zamestnanie žalobkyne, ktoré je súčasne obdobím dôchodkového poistenia, za ktoré nemožno určiť osobný mzdový bod a je potrebné naň aplikovať § 63 ods. 6 a 9 zákona č. 463/2003 Z. z.

8. O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 SSP žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov konania, pretože bola v konaní úspešná. Vzhľadom k tomu, že žalobkyňa na pojednávaní uviedla, že si náhradu trov konania neuplatňuje, náhradu trov konania jej správny súd nepriznal.

II.

Kasačná sťažnosť žalovanej proti rozsudku krajského súdu

9. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podala žalovaná v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť. Žalovaná namietala, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP). Navrhovala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 28Sa/12/2019-23 zo dňa 12. novembra 2019 zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

10. V dôvodoch kasačnej sťažnosti žalovaná nesúhlasila s argumentáciou správneho súdu, na základe ktorej ustálil svoj právny záver, nestotožniac sa ani s jeho právnym posúdením veci. Poukazom na skutkové okolnosti vyplývajúce z administratívneho súdu žalovaná uviedla, že podľa uznesenia vlády č. 281 z 23. júna 1965, opatrenia k vykonaniu Zákonníka práce, ktoré platilo pre organizácie na všetkých úsekoch národného hospodárstva, pracovné pomery manželiek pracovníkov zastupiteľských úradov a medzinárodných organizácií a pracovníkov v odbore zahraničného obchodu, ktoré nasledovali manžela do cudziny, nesmeli byť rozviazané. Manželkám týchto pracovníkov sa po dobu pobytu v cudzine z tohto dôvodu poskytovalo pracovné voľno bez nároku na náhradu mzdy. Poukázala na to, že podľa potvrdenia zamestnávateľa H. n. p., H., závod X., z 10.8.1987, mala žalobkyňa udelené zamestnávateľom neplatené voľno po dobu nasledovania jej manžela F.. U. E. na expertíznu činnosť do republiky Cuba; podľa potvrdení nachádzajúcich sa v administratívnom spise žalobkyne, v informačnom systéme žalovanej a podľa vyjadrenia žalobkyne, sprevádzala svojho manžela v zahraničí v rokoch 1988, 1989, 1993, 1994, 1995, pričom zároveň bola zamestnaná od 12.12.1977 do 18.8.1996 u

zamestnávateľa J. a od 12.9.1988 do 15.7.1990 bola zamestnaná u zamestnávateľa Federálne ministerstvo zahraničných vecí Praha a v období od 11.01.1993 do 31.12.1995 u zamestnávateľa Ministerstvo zahraničných vecí Bratislava. Žalovaná dôvodila, že obdobia, ktoré sa považovali za náhradné doby sú taxatívne uvedené v § 11 zákona č. 121/1975 Zb. o sociálnom zabezpečení a v § 9 zákona č. 100/1988 Zb. Zdôraznila, že doba pobytu v cudzine, po ktorú žena sprevádzala manžela, ktorý pôsobil ako pracovník v zahraničí alebo ako expert v zahraničí, sa za náhradnú dobu nepovažuje. Doba pobytu v cudzine, po ktorú žena sprevádza svojho manžela, ktorý pôsobil ako pracovník alebo expert v zahraničí sa v súlade s § 9 a § 175 ods. 6 vyhl. č. 149/1988 Zb. v znení zákona č. 306/1991 Zb. výslovne považovala za dobu zamestnania v období od 01.10.1988 do 31.07.1991. Žalovaná tiež dôvodila, že vzhľadom na to, že starobný dôchodok bol žalobkyni priznaný od 10.01.2016 a jeho suma bola vypočítaná podľa zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov, na účely určenia priemerného osobného mzdového bodu bolo potrebné dobu pobytu v cudzine, po ktorú žena sprevádzala svojho manžela pôsobiaceho ako pracovníka alebo experta v zahraničí, posudzovať ako obdobie, za ktoré nie je možné určiť osobný mzdový bod. Citujúc právnu úpravu ustanovenú v § 10 zákona č. 100/1988 Zb. žalovaná mala za to, že vzhľadom na to, že doba pobytu v cudzine, po ktorú žena sprevádzala svojho manžela pôsobiaceho ako pracovníka alebo experta v zahraničí, sa v súlade s § 9 a § 175 ods. 6 vyhl. č. 149/1988 Zb. v znení zákona č. 306/1991 Zb. výslovne považovala za dobu zamestnania v období od 1.10.1988 do 31.07.1991, doba pobytu v cudzine v rokoch 1993, 1994 a 1995, počas ktorej žalobkyňa sprevádzala svojho manžela pôsobiaceho ako pracovníka alebo experta v zahraničí, sa posudzuje ako obdobie dôchodkového poistenia, za ktorý nie je možné určiť mzdový bod. Poukázala tiež na to, že v zmysle § 63 ods.6 zákona č. 461/2003 Z. z. rozhodujúcim obdobím na zistenie priemerného osobného mzdového bodu sú kalendárne roky pred rokom, v ktorom boli splnené podmienky nároku na dôchodkovú dávku, s výnimkou kalendárnych rokov pred 01.01.1984, ak tento zákon neustanovuje inak. Zdôraznila, že z rozhodujúceho obdobia sa vylučujú obdobia, za ktoré patrí osobný mzdový bod podľa § 62 ods. 2 prvej vety alebo § 255 ods. 3 prvej vety, alebo obdobie dôchodkového poistenia, za ktoré nemožno určiť osobný mzdový bod, ak tieto obdobia trvali celý kalendárny rok. Žalovaná trvala na tom, že nakoľko žalobkyňa bola v spornom období zamestnaná, boli zohľadnené jej súbežné zamestnania a hrubé zárobky v nich získané a bol určený priemerný osobný mzdový bod, z ktorých dôvodov nebolo možné aplikovať ust. § 63 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z., a toto obdobie vylúčiť z rozhodujúceho obdobia. Žalovaná záverom zdôraznila, že žalobkyni sa kryje doba pobytu v cudzine a doba zamestnania a za sporné obdobie jej bola zhodnotená doba zamestnania a osobný mzdový bod. Mala za to, že pri posudzovaní nároku žalobkyne na starobný dôchodok postupovala správne a v súlade s právnymi predpismi o sociálnom poistení.

III.

Vyjadrenie žalobkyne ku kasačnej sťažnosti žalovanej

11. Žalobkyňa sa ku kasačnej sťažnosti žalovanej vyjadrila písomným podaním zo dňa 24.03.2020. Navrhovala, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť žalovanej ako nedôvodnú zamietol.

12. V dôvodoch vyjadrenia žalobkyňa trvala na tom, že žalovaná na účely určenia sumy jej starobného dôchodku nezhodnotila osobné vymeriavacie základy v sporných rokoch 1988, 1989, 1990, 1993, 1994 a 1995 v súlade s platnými právnymi predpismi, čo preukazujú nekorektne, neprehľadne a neúplné žalovanou vypracované osobné listy dôchodkového poistenia (OLDP), ktoré spolu s vysvetlením k osobnému listu dôchodkového poistenia tvoria neoddeliteľnú prílohu uvedených rozhodnutí žalovanej. Žalobkyňa nesúhlasila s dôvodmi žalovanej uvedenými v kasačnej sťažnosti. Výslovila názor, že správny súd posúdil vec vecne a právne správne.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ v spojení s § 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 453 ods. 2 SSP), v rozsahu námietok žalovanej uvedených v kasačnej sťažnosti, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní

vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 452 ods. 1 v spojení s ust. § 137 ods. 4 SSP) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovanej nie je dôvodná.

14. Predmetom prieskumného konania na kasačnom súde bol rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 28Sa/12/2019-23 zo dňa 12. novembra 2019, ktorým rozhodnutím krajský súd podľa ustanovenia § 191 ods.1 písm. c/ v spojení s § 191 ods. 3 písm. a/ SSP zrušil rozhodnutie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne, Bratislava, č. XXX XXX XXXX X zo dňa 7. marca 2017 a rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie, č. XXX XXX XXXX X zo dňa 6. septembra 2016 a č. XXX XXX XXXX X zo dňa 10. októbra 2016 a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

15. V procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozsudku správneho súdu kasačný súd vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisového materiálu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovaného správneho orgánu, uvedených v odôvodnení napadnutého rozhodnutia správneho súdu, z ktorých dôvodov ich kasačný súd neopakuje a súčasne na ne poukazuje.

16. Predmetom preskúmacieho súdneho konania v danej veci bolo rozhodnutie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne Bratislava č. XXX XXX XXXX X zo dňa 7. marca 2017, ktorým rozhodnutím žalovaný zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie, č. XXX XXX XXXX X zo dňa 6. septembra 2016 a č. XXX XXX XXXX X zo dňa 10. októbra 2016. Sociálna poisťovňa, ústredie, ako prvostupňový správny orgán na základe žiadosti žalobkyne rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 6. septembra 2016 podľa § 65, § 274 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. žalobkyni priznala od 10. januára 2016 starobný dôchodok v sume 669,30 EUR mesačne a rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 10.10.2016 zvýšila žalobkyni starobný dôchodok na sumu 687,- EUR mesačne.

17. Kasačný súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverenú právomoc a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších črt právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi. Správny súd v správnom súdnictve poskytuje ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom (§ 2 ods. 1 SSP). Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania (§ 5 ods. 2 SSP). Na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy (§ 135 ods. 1 SSP). Správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy (§ 177 ods. 1 SSP).

18. Kasačný súd dáva tiež do pozornosti, že správny súd nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa tretej hlavy tretej časti Správneho súdneho poriadku (§§ 199 a nasl. SSP) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi. V súdnom prieskume zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu v sociálnych veciach správny súd nie

je viazaný rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ak žalobca je fyzickou osobou, ktorou namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávnych alebo procesnoprávnych právach. Zákonosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. Správny súd v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy, teda preskúmava či orgán štátnej správy konal a rozhodol v súlade so zákonom, či v správnom konaní postupoval v súčinnosti s účastníkom konania, či sa vysporiadal s jeho námietkami a či na základe skutkových zistení na základe logického a rozumného uváženia ustálil správne svoj právny záver.

19. Kasačný súd mal v danej veci preukázať, že krajský súd v procese súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, postupoval náležite v zmysle procesných pravidiel zákonodarcom nastolených v prvej a tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku, keď súdny prieskum zákonnosti žalobou napadnutých rozhodnutí žalovaného správneho orgánu, vydaných v oboch stupňoch administratívneho konania, vykonal náležite v zmysle platnej právnej úpravy zákona č. 461/2003 Z. z., v spojení s právnou úpravou právnych predpisov sociálneho zabezpečenia naň nadväzujúcich, podľa Správneho súdneho poriadku a svoju právnu úvahu, na základe ktorej ustálil svoj právny záver, aj náležite odôvodnil.

20. Najvyšší súd po vykonaní súdneho prieskumu napadnutých rozhodnutí žalovanej, vydaných v oboch stupňoch administratívneho konania a konania im predchádzajúcich, pri aplikácii zákonnej úpravy uvedených právnych predpisov postupom podľa Správneho súdneho poriadku dospel k zhodnému záveru ako krajský súd o dôvodnosti žaloby. Kasačný súd vyhodnotil rozsah a dôvody kasačnej sťažnosti žalovanej vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu po tom, ako sa oboznámil s obsahom administratívneho a súdneho spisu, s námietkami žalovanej uvedenými v kasačnej sťažnosti a s príhľadnutím na § 461 SSP dospel k záveru, že v zásade nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnu citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v dôvodoch napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku rozsudku. Kasačný súd na zdôraznenie správnosti a zákonnosti rozsudku správneho súdu uvádza nasledovné.

V.

Právne posúdenie kasačným súdom

21. Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

22. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

23. Základom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 v súvzťažnosti s čl. 2 ods. 2 ústavy je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Základnou premisou materiálneho právneho štátu sa prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, právnické osoby s právomocou rozhodovania o právach a povinnostiach, ako aj každý jednotlivec musí konať tak, ako určuje právny poriadok.

24. Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

25. Z citovanej právnej úpravy ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov. Obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej

regulácie, ktorý zákon sleduje. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je podmienkou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Mocenské orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 Ústavy SR) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva, Európskej únie.

26. V danej súvislosti kasačný súd upriamuje pozornosť na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 341/07, v ktorom ústavný súd prijal právny názor: „Ústavný súd SR už v rámci svojej rozhodovacej činnosti konštatoval, že nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov zahŕňajúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu. Pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je nepochybne treba vychádzať najprv z ich doslovného znenia. Súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, ba dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchýliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme, že sa v takýchto prípadoch musí zároveň vyvarovať svojvoľe (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii. V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu (umožňujúceho napr. viac verzií interpretácie) alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad e ratione legis pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. Viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona“.

27. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd v kasačnom konaní pri prieskume zákonnosti napadnutého rozsudku správneho súdu zameral svoju pozornosť zásadným námietkam sťažovateľky - žalovanej, ktorými namietala, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP, keď nesprávne v posudzovanej veci aplikoval § 63 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. a § 10 zákona č. 100/1988 Zb.

28. Skutkové zistenia vyplývajúce z predloženého spis krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis v danej veci potvrdzujú, že žalobkyňa žiadosťou zo dňa 14.07.2016 požiadala Sociálnu poisťovňu o priznanie starobného dôchodku. Sociálna poisťovňa, ústredie, rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 6. septembra 2016 priznala žalobkyni od 10. januára 2016 starobný dôchodok v sume 669,30 EUR mesačne a rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 10.10.2016 starobný dôchodok jej zvýšila na sumu 687,- EUR mesačne. Na odvolanie žalobkyne proti uvedeným prvostupňovým rozhodnutiam generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne, ústredie, rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 7. marca 2017 rozhodol tak, že odvolanie žalobkyne zamietol a potvrdil rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie. Z osobného listu dôchodkového poistenia, ktorý tvorí prílohu rozhodnutia o určení starobného dôchodku žalobkyne mal kasačný súd preukázané, že za rok 1988 bolo žalobkyni započítané 366 dní, za rok 1989 365 dní, za rok 1993 365 dní, za rok 1994 365 dní a za rok 1995 365 dní. Teda celé namietané obdobie Sociálna poisťovňa žalobkyni zohľadnila ako obdobie poistenia pre účely starobného dôchodku. Z osobného listu dôchodkového poistenia súčasne vyplýva určenie vymeriavacieho základu na účely výpočtu osobného mzdového bodu. Podkladom pre výpočet boli potvrdenia zamestnávateľa žalobkyne v rozhodnom období, ktoré tvorili prílohu administratívneho spisu. Z listu FMZV ČSFR z 10.12.1992 vyplýva, že FMZV požiadalo zamestnávateľa žalobkyne, aby jej bolo poskytnuté náhradné voľno bez nároku na náhradu mzdy po dobu služobného pridelenia jej manžela, ktorý ako pracovník FMZV je ku dňu 21.12.1992 dlhodobo preložený k výkonu funkcie k čs.

zastupiteľskému úradu v zahraničí. K uvedenej žiadosti zamestnávateľ žalobkyne J. vydal potvrdenie, ktorým potvrdzoval, že žalobkyni poskytuje od 01.01.1993 pracovné voľno bez nároku na náhradu mzdy, a to na dobu pridelenú jej manžela k čs. zastupiteľskému úradu v zahraničí a že nemá námietok, aby žalobkyňa, ak to bude treba, vstúpila po dobu pobytu v zahraničí do súbežného pracovného pomeru s FMZV. Súčasne oznámil dobu poskytnutia dovolenky a hrubý mesačný zárobok žalobkyne za posledných 12 mesiacov pred udelením neplateného pracovného voľna. Z pracovnej zmluvy zo dňa 08.09.1988 uzatvorenej medzi FMZV a žalobkyňou vyplýva, že účastníci zmluvy dojednali pracovný pomer na dobu určitú od 12.09.1988 do 31.05.1989. Z dohody o zmene pracovnej zmluvy uzatvorenej medzi FMZV a žalobkyňou zo dňa 06.10.1989 vyplýva, že pracovný pomer dojednaný na dobu určitú do 31.05.1989 sa predlžuje do 30.06.1990 s tým, že ostatné ustanovenia pracovnej zmluvy ostávajú i naďalej v platnosti. Zamestnávateľ žalobkyni potvrdením z 03.02.1997 potvrdil, že žalobkyňa za rok 1996 nemala žiaden príjem, nakoľko v dobe od 01.01.1996 do 18.08.1996 mala neplatené voľno. Listom z 10.08.1987 H. závod obkladačky Lučenec, potvrdili, že žalobkyni ako ich pracovníčke udelili neplatené voľno v zmysle jej žiadosti po dobu nasledovania jej manžela na expertízu činnosť do republiky Cuba. Listinné podklady tvoriace súčasť administratívneho spisu potvrdili, že v období od 07.09.1987 do 04.02.1992 a od 04.03.1995 do 1997 zamestnávateľ žalobkyne poskytol jej neplatené voľno bez nároku na náhradu mzdy z dôvodu sprevádzania manžela v zahraničí.

29. Zo skutkových zistení je teda zrejmé, že žalobkyňa bola účastná na dôchodkovom zabezpečení aj v rokoch 1988, 1989, 1993, 1994, 1995, keďže v týchto rokoch sprevádzala manžela v zahraničí, a preto ide o obdobie dôchodkového poistenia, za ktoré nemožno určiť osobný mzdový bod, ktorá skutočnosť nebola medzi účastníkmi ani sporná. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí skutočností, že žalobkyňa v rokoch 1988, 1989, 1993, 1994 a 1995 bola v pracovnom pomere so zamestnávateľom J., s tým, že tento zamestnávateľ jej poskytol neplatené voľno za účelom sprevádzania manžela, ktorý pracoval ako pracovník alebo expert v zahraničí, právne posúdil tak, že žalobkyňa v tých rokoch bola dôchodkovo poistená z uvedeného titulu, pričom išlo o obdobia dôchodkového poistenia, za ktoré nemožno určiť osobný mzdový bod. Žalovaná aj v kasačnej sťažnosti zdôraznila, že doba, pre ktorú žena sprevádzala svojho manžela, ktorý pôsobil ako pracovník v zahraničí alebo expert v zahraničí, sa v súlade s § 175 ods. 6 vyhl. č. 179/1988 Zb. výslovne považovala za dobu zamestnania v období od 01.10.1988 do 31.07.1991. Žalovaná v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia potvrdila, že v rozhodnutí o priznaní starobného dôchodku bol za tieto roky žalobkyni určený priemerný osobný mzdový bod vzhľadom na súbežné zamestnania a hrubé zárobky získané v týchto zamestnaniach. Za nedôvodnú považovala námietku žalobkyne, ktorou poukazovala na § 11 ods. 3 zákona č. 121/1975 Zb., resp. § 10 zákona č. 100/1988 Zb., a teda, že ak sa kryjú doba zamestnania a náhradná doba, započíta sa iba doba, ktorej zápočet je pre občana výhodnejší. To isté platí, ak sa navzájom kryjú doby zamestnania alebo náhradné doby. Tvrdila, že doba pobytu v cudzine, po ktorú žena sprevádzala svojho manžela, ktorý pôsobil ako expert v zahraničí, sa posudzuje ako obdobie dôchodkového poistenia, za ktoré nie je možné určiť osobný mzdový bod a z tohto dôvodu sa žalobkyni kryje doba pobytu v cudzine a zamestnanie, pričom táto mala zhodnotené obdobie zamestnania a osobný mzdový bod. Žalovaná aj ďalšie obdobie pobytu v cudzine v rokoch 1993, 1994 a 1995, počas ktorej žalobkyňa sprevádzala manžela, ktorý pôsobil ako pracovník v zahraničí alebo expert v zahraničí, posudzovala bez bližšieho zdôvodnenia ako obdobie dôchodkového poistenia, za ktoré nie je možné určiť osobný mzdový bod.

30. Podľa § 63 ods. 1, 6, 9 zákona č. 461/2003 Z. z. účinného ku dňu priznania starobného dôchodku priemerný osobný mzdový bod na určenie sumy dôchodkovej dávky sa určí ako podiel súčtu osobných mzdových bodov dosiahnutých v jednotlivých kalendárnych rokoch rozhodujúceho obdobia a obdobia dôchodkového poistenia v rozhodujúcom období, ak tento zákon neustanovuje inak. Priemerný osobný mzdový bod sa zaokrúhľuje na štyri desatinné miesta nahor. Na účely určenia obdobia dôchodkového poistenia sa získané dni dôchodkového poistenia prepočítavajú na roky, ak tento zákon neustanovuje inak. Obdobie dôchodkového poistenia sa zaokrúhľuje na štyri desatinné miesta nahor. Rozhodujúce obdobie na zistenie priemerného osobného mzdového bodu sú kalendárne roky pred rokom, v ktorom boli splnené podmienky nároku na dôchodkovú dávku, s výnimkou kalendárnych rokov pred 1. januárom 1984, ak tento zákon neustanovuje inak. Z rozhodujúceho obdobia sa vylučujú obdobia, za ktoré patrí osobný mzdový bod podľa § 62 ods. 2 prvej vety alebo § 255 ods. 3 prvej vety,

alebo obdobie dôchodkového poistenia, za ktoré nemožno určiť osobný mzdový bod, ak tieto obdobia trvali celý kalendárny rok.

Ak rozhodujúce obdobie určené podľa odsekov 6 a 7 je kratšie ako jeden kalendárny rok, priemerný osobný mzdový bod sa určí ako podiel osobného mzdového bodu dosiahnutého v tomto kratšom období a koeficientu určeného ako podiel počtu dní tohto obdobia dôchodkového poistenia a čísla 365. Koeficient sa zaokrúhľuje na štyri desatinné miesta nahor. Odsek 5 platí rovnako. Všeobecný vymeriavací základ na účely tohto ustanovenia je všeobecný vymeriavací základ, ktorý platil v roku, ktorý dva roky predchádza roku, v ktorom vznikol nárok na dôchodkovú dávku.

31. Podľa § 255 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj zamestnanie a náhradná doba získané pred 1. januárom 2004 podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, ak tento zákon neustanovuje inak. Na hodnotenie náhradnej doby ako obdobia dôchodkového poistenia od 1. augusta 2006 sa nevyžaduje splnenie podmienky získania najmenej jedného roka zamestnania.

32. Podľa § 10 zákona č. 100/1988 Zb., ak sa kryjú doba zamestnania a náhradná doba, započíta sa iba doba, ktorej zápočet je pre občana výhodnejší. To isté platí, ak sa navzájom kryjú doby zamestnania alebo náhradné doby.

33. Z citovanej právnej úpravy vyplýva, že pri skúmaní splnenia podmienok v konaní začatom na základe žiadosti fyzickej osoby na priznanie starobného dôchodku za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj zamestnanie a náhradná doba získané pred 1. januárom 2004 podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, ak tento zákon neustanovuje inak. Právnym predpisom, ktorý upravoval sociálne zabezpečenie do účinnosti zákona č. 461/2003 Z. z. bol zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov. Z uvedených dôvodov bolo povinnosťou Sociálnej poisťovni pri posudzovaní nároku ako aj pri posudzovaní doby zamestnania žalobkyne vychádzať podľa platnej právnej úpravy zákona č. 461/2003 Z. z. v spojení s právnou úpravou ustanovenou v zákone č. 100/1988 Zb. a v spojení s jeho vykonávacou vyhláškou č. 149/1988 Zb. Vzhľadom k tomu, že v zmysle právnej úpravy ustanovenej v § 9 v spojení s § 175 ods. 6 písm. a/ vyhl. č. 149/1988 Zb. účinnnej do 01.08.1991 sa obdobie rokov 1988 a 1989, počas ktorého žalobkyňa sprevádzala manžela, ktorý pracoval v zahraničí ako pracovník alebo expert, považovalo za zamestnanie a skutkové zistenia potvrdzujú, že žalobkyňa bola súbežne zamestnaná, v prípade žalobkyne sa teda kryjú doby zamestnania, z ktorých dôvodov postupom v zmysle § 10 zákona č. 100/1988 Zb. v spojení s § 255 ods.1 zákona č. 461/2003 Z. z. sa jej započítava iba doba, ktorej zápočet je pre ňu výhodnejší. Z uvedených dôvodov sa kasačný súd prikláňa k argumentácii správneho súdu, že žalobkynino sprevádzanie manžela v cudzine, ktorý pracoval ako pracovník alebo expert v zahraničí, za roky 1988 a 1989 na základe právneho predpisu sa považuje za zamestnanie a súbežné žalobkynino zamestnanie, ktoré mala v rokoch 1988 a 1989, možno považovať za súbeh zamestnaní, kedy by bolo možné zaradiť toto súbežné zamestnanie na výpočet osobného mzdového bodu jedine v prípade splnenia podmienok podľa § 10 zákona č. 100/1988 Zb., a to, ak by to bolo pre žalobkyňu výhodnejšie, čo v preskúmvanej veci naplnené nebolo. Kasačný súd aj pokiaľ ide o ďalšie sporné obdobie - roky 1993, 194 a 1995 súhlasí s konštatáciou krajského súdu, s ktorou sa stotožňuje, a preto na ňu ďalej len poukazuje.

34. Vychádzajúc z právnych záverov uvedených vyššie najvyšší súd po vyhodnotení dôvodov, vznesených v kasačnej sťažnosti žalovanej vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu preto opäť konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov krajského súdu vo veci samej, uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku, považujúc právne posúdenie preskúmvanej veci krajským súdom za vecne správne a súladné so zákonom. Z uvedených dôvodov najvyšší súd vyhodnotil námietky žalovanej, ktorými v kasačnej sťažnosti namietala nezákonnosť rozhodnutia krajského súdu z dôvodov podľa § 440 ods.1 písm. g/ SSP, za nedôvodné. Kasačný súd preto kasačnú sťažnosť žalovanej - sťažovateľky, podanú proti rozsudku správneho súdu podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

35. O nároku žalobkyne na náhradu trov kasačného konania kasačný súd rozhodol podľa právnej úpravy ustanovenej v § 467 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 1. Žalobkyni voči žalovanej priznal právo na náhradu trov tohto konania, pre jej úspech v konaní.

36. Toto rozhodnutie prijal kasačný súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.